

Voor een groot deel is kant A een herhaling van tape 2.

Hij is "net als ieder ander" op de lagere school geweest: klas 1 t/m 7. Daarna de HBS in Soerabaja, Malang, Holland en tenslotte weer Malang waar hij eindexamen heeft gedaan. Hij herhaalt het verhaal over de malaria in de 3^e klas en de periode in Holland in de 4^e. Ze gingen er steeds op uit, waardoor ze nauwelijks onderwijs volgden. Terug in Malang zat hij dus echt in de 4^e klas en zonder problemen heeft hij toen de HBS afgemaakt.

Daarna een herhaling van:

- zijn pogingen toegelaten te worden op de KMA;
- het contact met de resident van Malang, de heer van Veldhuizen Weil (op het andere bandje de resident van Bandoeng), die hem vroeg of hij B.B. ambtenaar wilde worden;
- het weigeren van dat aanbod;
- zijn baantje (ca. 6 maanden) bij de Landraad in Malang;
- zijn toelatingsexamen voor de opleiding tot douaneambtenaar op voorspraak van een kennis van zijn ouders, de heer Ed Bauer;
- de daaropvolgende opleiding in Batavia;
- de hernieuwde kennismaking met Ilse;
- zijn aanstelling als douaneambtenaar in Soerabaja, waar hij een tijdje bij tante Elly heeft gewoond;
- het huwelijksaanzoek in het Dago theehuisje in Bandoeng;
- hun huwelijk op 28-8-1940; (info van Jesse in aug. 2004: ze zijn toen niet voor de kerk getrouwd; dat is pas na de oorlog gebeurd, tegelijk met de doop van de twee oudste kinderen)
- zijn overplaatsing naar Makassar, waar hij werd opgewacht door een vriend: Broer Kamerik.

Hij is maar kort in Makassar gebleven. Daarvoor had hij zich al aangemeld bij de marine. Dan volgt het avontuur met de demon, de demonisch kracht die hij in Makassar op de weg is tegengekomen.

Hij werkte als douaneambtenaar en het viel hem op dat er van een bepaalde post geen enkele handtekening te vinden was van een controle na zonsondergang. Hij vroeg er naar bij een Indonesische beampte en die waarschuwde hem daar niet heen te gaan als het donker was. Het is een jahat plaats (niet pluis). Het was niet alleen spookachtig, maar ook erg gevaarlijk. "Pappie is ook erg bang uitgevallen, net als ieder ander. Ik ben helemaal niet wat je noemt een dappere knaap. Ik ben geen macho man. Maar de ellende is: mijn nieuwsgierigheid is groter dan mijn vrees". Op een keer toen hij wacht had, besloot hij daar naar toe te gaan. Van het kantoor af gaat een lange weg naar het noorden, langs het strand. Wachtpost Paoetere is op het uiterste puntje. Het is een heel lange weg. Links mangrove bosjes en een droge greppel aan beide kanten van de weg. Er is vrijwel geen verlichting. Alleen lage lampjes om de 50 meter. En het was er doodstil. Hij ging op de fiets en passeerde een Indonesisch graf, van een hadji. Daar zat een klein lichtje in. De weg was verlaten en je hoorde de meest vreemde geluiden. Ineens hoorde hij een klein kind huilen. Het geluid kwam uit de greppel. Hij dacht nog, wat een beroerde rotstreek om hier een kind achter te laten. Hij zette zijn fiets neer en sprong in de greppel. Met zijn zaklantaarn probeerde hij te zien wat er aan de hand was. Het geluid ging steeds verder het mangrove bos in. Hij werd dus weggevoerd. Op een gegeven moment bij een boom eindigde het gehuil. Hij pakte zijn zaklantaarn en zag een klein raar vogeltje, zo groot als een duif, met rode oogjes. Hij ging er naar toe en terwijl hij dat deed werd het beest al klapwiekend groter en groter en toen hij zo groot als een arend was geworden, vloog hij op en raakte Prul bij het opvliegen aan. Heel even bij het gezicht. En toen verdween dat beest. Hij is nog doorgegaan naar de post, maar was erg geschrokken, want hij wist dat hij te maken had gehad met iets beroerds. Een paar dagen later had hij een geweldige "rash" waar hij jaren mee heeft gelopen. Het veroorzaakte een geweldige jeuk.

Dit was dan zijn avontuur met dit demonisch wezen in Makassar. Het hilde als een klein kind, maar het was een vogel.

Makassar was een heel vervelende plaats. Alles was even spookachtig. Ze woonden daar aan de Tamarindeweg in een klein huisje. Ilse had het heel mooi gemaakt. "En daar begon ze te koken voor je vader en dat heeft ze 50 jaar lang volgehouden".

Het volgende verhaal heb ik weer min of meer letterlijk in zijn eigen woorden opgeschreven.

Ik was erg bevriend met de Indonesiërs en ze spraken met mij. Één Indonesiër, al helemaal grijs zei: "mijnheer, als u wacht hebt en als u zin hebt, komt u mij dan opzoeken, dan zal ik u iets laten zien." Hij had wacht op het hoofdkantoor. En ik ben dus inderdaad op die avond naar dat kantoor gegaan. Dat gebeurde allemaal voordat ik die ontmoeting had met dat wezen. En hij zei: "komt u hier zitten". Dat was een open achtergalerij en we gingen samen op de stoep zitten. Het was volle maan.

"Ziet u dat struikgewas en dat onderstruikgewas? Dan moet u goed opletten. Zo meteen om 12 uur precies komt er iets uit dat ding en gaat hij naar dat andere struikgewas. Kijkt u maar even. Vertel me dan wat u ziet." En verdomd zeg, ik zat daar en opeens kwam daar een beest uitschieten. Het was zo groot als een varken en rende met een geweldige vaart naar een andere groep struikgewas. In het midden gebeurde er iets met hem. Hij stond even stil, een seconde, dan gebeurde er iets en dan rende hij verder. En het gebeurde verscheidene keren en toen hield het op. Toen vroeg die oppasser: "Wat denkt u dat er gebeurde toen hij daar in het midden was?". "Ik weet het niet", zei ik. "Ik heb het gezien, maar iets vreemds." "Hebt u gezien hoe dat beest zich omkeerde, hij liep op zijn rug. Hij had acht poten."

Nou, what the hell is that. Allerlei vreemde dingen gebeuren daar. Anyway, pappie werd hoe langer hoe nerveuzer.

Daarna volgt de oproep om naar Batavia te gaan voor een sollicitatiegesprek bij de marine. Weer terug naar Makassar waar hij na enige tijd de brief krijgt met de papieren voor zijn aanstelling als luitenant 3e klas voor speciale diensten.

"We zijn gered", zei hij tegen Ilse. Hij ging vlug terug naar Java, naar Soerabaja. Eerst reisde hij tweede klas, maar toen hij zijn gezin ging halen reisde hij als officier eerste klas en zijn familie ook.

Zo begon zijn carrière als luitenant ter zee. Hij voelde geen flikker voor die hele douane, maar hij heeft daar toch ook een pensioen voor gekregen.

Kant 2 gaat over zijn tijd bij de marine, o.a. krijgsgevangenschap en terugkomst na de oorlog. Ook nog een verhaal over een vreemde ontmoeting met een slang. Hij voelde dat als een soort bescherming.

Eerst nog een verhaal over Makassar. Ze zijn daar in 1940 naar toegegaan en hebben oudejaarsavond gevierd bij vrienden, Broer en Miep Kamerik (?). Toen ze daar zaten te bruiden hoorde Ilse een vreemd geluid. Ze vroeg of hij het ook hoorde en ze zijn met zijn tweeën naar buiten gegaan. Het geluid kwam van heel ver, een gezang, mantra's, machtswoorden. Ilse wist dat het op hen betrekking had. Ze voelden zich beschermd. Toen ze weer naar hun kamer gingen was het net of ze werden omringd door bepaalde wezens. De andere mensen hoorden dat geluid niet.

Toen zijn ze naar Soerabaja gegaan en daar begon zijn carrière als luitenant ter zee 3e klas op de Ujong (?), bij de verbindingdienst. Hij was daar bij de staf van commandant marine Schout bij Nacht Koenraad. Na een (spoed)opleiding van een half jaar tot verbindingsofficier werd hij in de praktijk geplaatst. Hij moest heel moeilijk werk doen. In die tijd voelde hij zich erg beroerd. Het werk was enorm zwaar en hij had enorme steenpuisten. Hij had koorts en veel pijn, maar hij heeft altijd doorgewerkt.

Verder weer min of meer letterlijk.

Ik wist dat de war eraan kwam. De Jappen gingen meer en meer naar het zuiden. Ik was erg nerveus en wist dat wij het niet zouden kunnen houden. Ik voelde al dat ik afscheid moest nemen van je moeder. Ik was 27 jaar oud. Ik was erg bang. Ik had een zoontje van 10 maanden en je moeder was weer zwanger, van Edje. Ik zat enorm in de put.

Op een middag kreeg ik een ander vreemd ding, op klaarlichte dag. Op een gegeven moment trad ik out of my body. Dat had ik al eerder meegemaakt. Ik liep op een heel lange, eenzame, sombere weg. Je zag alleen maar mistwolken, het was erg naargeestig. Ik zag aan beide kanten heuvels van stenen. Verderop zag ik rechts een hol, een gat. Aan de linkerkant was één heuvel en iemand zat daarop. Ik wist dat ik niet naar dat gezicht moest kijken, want die man of dat wezen had geen gezicht. Ik keek niet terwijl ik die heuvel waarop dat wezen zat, passeerde. Hij had een doek over zich heen, een sluier of zo en ik keek er maar niet naar. Ik liep op schoorvoeten. Daarna kwam dat heuveltje met het gat. Toen ik dat passeerde werd ik opeens besprongen. Dat was een slang, een cobra. Die was helemaal gekronkeld op mijn arm. Hij wou naar mijn gezicht. Ik moest de slang van me afhouden, want als ik hem in mijn gezicht liet bijten zou ik binnen een minuut dood zijn. Toen hoorde ik ineens een stem die zei, dat ik terug moest om advies te vragen. Dat betekende terug naar dat wezen zonder gezicht. Ik deed dat en nu keek ik de figuur of dat wezen wél aan. Het was zo gek: hij had geen gezicht, maar ik kon wel met hem praten. Ik had een geest tot geest contact met hem. Hij zei dat ik die slang zijn gang moest laten gaan. "Hou je mond open". Ik sperde mijn mond open. Ik liet de spanning zakken en relaxte. De slang sloeg bliksemsnel met zijn kop in mijn mond. Hij liet iets achter op mijn tong en hij gleed weg. Ik stak mijn vinger in mijn mond en haalde er een ring uit. Een geweldige steen, de hele omgeving werd erdoor verlicht. Ik vroeg aan het wezen: "wat is dit, wat moet ik ermee?" Dat wezen zei: "Dat is voor jou, het zal je beschermen. het is een geschenk van de koning der slangen". Ik heb die ring aan mijn linkerhand gedaan en ik heb hem nog steeds, op mijn second body zullen we maar zeggen.

Ik ben verder gegaan. De ring gaf zoveel licht, de wolken verdwenen, in de verte aan de horizon zag ik de zon opgaan.

Ik heb dit altijd gezien als een soort bescherming. De serpents, de naga's namen mij in bescherming. Toen wist ik dat ik ergens op kon rekenen en dat we hier doorheen konden komen, mammië en ik. Al was ik nog steeds nerveus, ik had nu hoop. Zo ben ik dus de war ingegaan.

Op een gegeven moment in de ochtend op die bepaalde datum in december, kwam een van de officieren kloppen op de badkamer: "Wil, Wil, de oorlog is begonnen." Nou ja, dat was verschrikkelijk. Ik wil het daar verder niet over hebben, maar ...

Ik ben in krijgsgevangenschap oftewel in een concentratiekamp geweest. Ik heb heel beroerde momenten meegemaakt. Een van die momenten was:

Ik was die avond zaalofficier. Dat hield in dat je 's avonds met een Japanse onderofficier de ronde moest doen en als er iets niet in orde was, nou ja, dan werd je doodgeslagen bij wijze van spreken. Op die avond liep ik dus met hem door de barakken. Op een gegeven moment begon een kat te miauwen. Die Jap werd dol van kwaadheid. Hij begon wild te slaan, links en rechts. Men moest gaan zeggen van wie die kat was. Een paar mensen uit die barak moesten met mij in de houding gaan staan en wachten op de beul van het kamp. Dat was Joshida. Die ranselde altijd. Het was negen uur 's avonds. Ik wist waartoe die man in staat was. Hij had Frans Wintersberg flink te grazen gehad, kreupel geslagen. Zijn dijbeen was verbrijzeld. Ik stond daar dus te wachten met zeven andere mensen vanaf negen uur 's avonds. Ik was heel bang. Ik kan niet zeggen dat ik niet bang was. De spanning steeg ten top. We wachtten al vanaf negen uur. Om twee uur 's morgens kwam hij aanfietsen, Joshida. Stomdronken. Toen hij ons zag gaf hij een verschrikkelijke schreeuw. Hij rende het wachtlokaal in en kwam tevoorschijn met een baseball bat. Hij rende op ons af, je zag aan zijn ogen dat hij crazy was. Hij schuimbekte. Hij ging voor mij staan. Hij haalde uit naar achteren en wou mij met één klap slaan. Bedenk, ik moest in de houding blijven staan. Ik dacht: als ik dit laat gebeuren ben ik dood, dan is mijn schedel verbrijzeld. Ik dacht: wat moet ik doen? Het bat kwam omhoog. Ik zag het dichterbij komen, maar gek genoeg ging het steeds langzamer naarmate het dichterbij mijn hoofd kwam. Het gekke is, het bat raakte mij wel aan tenslotte. Het raakte mijn pet wel even aan, maar de klap kwam niet. Het volgende moment leunde hij op zijn baseball bat en keek naar de grond. Toen zei hij iets in het Japans.

"Kan ik gaan?" vroeg ik. "Ja", zei de Jap. "Hai", zei hij.
"And what about the others?" vroeg ik. "Go, all of you."

Terug in mijn eigen barak moest ik dit allemaal vertellen aan de andere officieren, aan overste Nieuwenhuis en de anderen. Ze waren erg bezorgd geweest.
Ik heb in het kamp meerdere malen voor dit soort lelijke vuren gestaan. Steeds door het oog van de naald gegaan. Het is raar, maar het was altijd of de Jappen mij oversloegen.

Hij gaat nu terug naar het begin van de oorlog, toen hij nog niet in krijgsgevangenschap was. Op 1 maart 1942, na de verloren zeeslag in de Java zee, landden de Japanse troepen op Java, 9 maart volgde de capitulatie.

En het vreemde is, dat ... Ik moest uitwijken. De hele vloot werd naar de bodem van de zee gejaagd. Een paar oorlogsschepen konden ontsnappen naar Australië. Toen moesten de officieren die aan de wal geplaatst waren, geëvacueerd worden. En dat mocht ik allemaal niet aan mammië vertellen. Dat was zó verschrikkelijk.

Anyway, ik zal nooit die middag vergeten met oom Max Burgemeester .. een hele lange trein van manschappen .. en onderweg werd er gebombardeerd.

In Tjilatjap moesten wij dus aan boord gaan van een boot van de JCL, dat was de 'Tjisarua'. Die boot was al onderweg naar Australië, maar werd teruggeroepen om ons aan boord te nemen. De kapitein vond dat maar niks, omdat het vaarwater echt gevaarlijk was, de Jappen waren overal.

Anyway, we stapten aan boord .. Ja, maar eerst werden we gebombardeerd hoor .. Het was ontzettend daar hoor ..

We wachtten in een klapperveld bij de kade. Toen kwamen de Japanse bommenwerpers en er werden bommen geworpen. Ik zag op dat veld een persoon met twee zware koffers rennen, hij wilde over een sloot springen met die koffers en hij liet die koffers maar niet los. Hij kwam dus in het water terecht. Dat zijn van die vreemde dingen die gebeuren. Anyway, we zijn allemaal aan boord gegaan, op weg naar Australië. We moesten naar het zuiden gaan en dan in de richting van het oosten. Ik vertel dit altijd alsof we in de buurt van de Zuidpool zijn geweest, maar dat is niet waar hoor. We waren al honderden mijlen, misschien wel duizend ten zuiden van Java .. en toen werden we gepakt door een Japans konvooi. Die schuit was volgeladen met miliciens en bemanning en zo. Het gebeurde op 4 maart 1942, een mooie dag.

Er kwam opeens een vliegtuig over. De jongelui waren aan het schreeuwen. Iedereen was blij. Ha, Amerikanen, nu zijn we gered. Wij als officieren moesten de jongelui gaan kalmeren. Ik deed dat ook, maar ik zag wel de bollen van de Jap. Ik wist dat er kruisers in de buurt waren. En verdomd, na een paar uur, aan de horizon, een geweldige boeggolf. En toen kwamen drie torpedojagers met de vaart van een sneltrein op ons af. Even later drie kruisers. Ook nog een tanker. Anyway, een hele Japanse taskforce heeft ons daar opgewacht. Het waren beroerde momenten. We stonden stil, de machines waren stil. Schepen om ons heen. Er waren natuurlijk ook onderzeeërs. Die kruisers hadden hun kanonnen op ons gericht. We dachten dat we over een paar minuten in de grond geboord zouden worden. Dat was de Japanse methode. Niet de schepen prijsmaken, maar de grond in boren en de mensen, als het nodig was, onthoofd. Pappie voelde zich beroerd. We moesten onze wapens inleveren en zo. Ik dacht aan mammië die zwanger was en aan je broer. Ik wou alleen zijn. Ik ben naar het bovenste dek gegaan. Daarboven zag ik iemand over de verschansing kijken naar al die Japanse oorlogsschepen. Ik zag dat het iemand van hoge rang was, dat zag ik aan zijn kleding van achteren. Het was zo vreemd. Ik heb wel eens gedacht dat het een droom was, maar later bleek dat dit waarschijnlijk toch niet zo was. De persoon draaide zich om en ja, ik zag dat het een admiraal was. Ik salueerde natuurlijk en stond in de houding.

Hij zei: Jongen, hoe wil je het hebben? Wil je getorpedeerd worden, wil je gebombardeerd worden, of wil je beschoten worden, of alles bij elkaar?

Ik: Nee, nee, dat wil ik echt niet hoor.

Hij zag er vreemd uit.

Hij: Wat wil je dan?

Ik: Ik wil graag naar huis.

Hij: Naar huis?! Wat bedoel je daar dan mee?

Ik vertelde hem over mammië die zwanger was en zo.

Hij keek me aan en draaide zich weer om naar de schepen en zei: OK, ga maar naar huis.

Ik: Hoe dan? Hoe moet dat met al die Japanners om ons heen?

Hij: Jongen, als ik zeg dat jij naar huis kunt gaan, dan zul jij gaan. Dan kunnen alle Japanners van de wereld tussen jou en jouw huis staan, maar dan ga je. En that is it. Ik wist niet wat ik moest zeggen en ik kon zijn blik niet verdragen. Ik salueerde en keek naar de grond en toen ik weer opkeek was hij weg. Ik zag alleen in de zon een paar lichtjes.

Dan een verwarrend stukje met veel aarzelingen. Ik begrijp er het volgende uit: Hun schip was een van de eerste dat door de Japanners werd buitgemaakt. Ze zijn via de Lombokstraat naar Makassar gebracht. Daar heeft hij veertig verschrikkelijke maanden doorgebracht. Er werd geslagen en geranseld. Bovendien had hij die verschrikkelijke jeuk. Zelfs de Jap vond dat hij er verschrikkelijk uitzag.

Op 25 augustus 1945 was de oorlog afgelopen – unconditional surrender. Ergens anders heeft hij verteld dat de Jappen hen naar Bandoeng hebben gebracht. Het was een heel belangrijke dag toen de poorten opengingen en de gevangenen naar buiten stroomden. Prul was erg aarzelend om te gaan. Er kwam een vriend, een landmachtofficier en die zei: "Wil, ik heb jouw vrouw buiten gezien. Klim maar op de kar, ik zal je brengen." Dat heeft hij toen gedaan. Het was heel druk. Er waren zoveel gevangenen die hun gezin ontmoetten. Ineens zag hij Ilse lopen met Jan de Regt. Hij riep Ontje .. Ontje! Even eerder had hij nog verteld, dat hij haar zag toen de poorten opengingen. Ze stond daar met haar fiets. Er waren twee kinderen bij de fiets en toen vroeg hij van wie die kinderen waren en ze was boos en riep dat het zijn kinderen waren.

Dan laat hij haar verder vertellen. Ze herkende hem eerst niet. Hij was zo anders, zo mager en met een hele kale kop, maar hij was het. Ze heeft hem van de kar afgesleurd. Hij zat te trillen van here tot eternity. Volgens haar was Prul bang dat een Jap, die Mori heette, haar zou slaan. Maar zij riep, dat die hem niets meer kon doen, dat het binnenkort Memento Mori zou zijn met die Jap. Later werd hij volgens Ilse geëxecuteerd als oorlogsmisdadiger.

Dan vertelt Prul weer verder. Opnieuw het verhaal over de kinderen en van wie die toch waren.

"Het was het eind van een heel beroerd ding en een new beginning".

Toen zijn ze weggegaan van Bandoeng naar Batavia, waar hij nog even gewerkt heeft. Begin november werd Jesse geboren. Kort daarna zijn ze naar Holland gegaan, waar ze een gezin gesticht hebben.

Bij hun vertrek uit Indonesië met de Oranje, werden ze uitgeleide gedaan door militaire vliegtuigen. Ilse had een visioen gehad, dat ze nooit meer terug zouden gaan, dat ze naar Amerika zouden gaan. Prul geloofde het niet, want als zeeofficier moest je 4 jaar in Indië blijven, dan 4 jaar in Holland, enz. En toen ze het laatste Indonesische eiland, Sabang, passeerden zei Ilse. "Jonkie, kijk goed, je ziet dit nooit meer terug."

Prul: Are you so sure Ontje?

Ilse: O ja, als die stem in mij zegt "we gaan naar Amerika", dan is dat waar. En dat was ook zo.

In Holland heeft Prul nog gewerkt tot 1950. Toen is hij de dienst uitgegaan. In 1951 ging hij werken bij de koninklijke landmacht, gedurende 6 of 7 jaar. En toen zijn ze naar Amerika gegaan.

Prul: "Ik ben blij dat ik niet meer teruggegaan ben naar Indonesië, want ik was daar altijd bang."